

El vot femení

Carme Karr (1865-1943)

La configuració del moviment feminista com a tal en el segle XIX va lligat als moviments sufragistes que van aparèixer a mitjan d'aquest segle als països anglosaxons, particularment a la Gran Bretanya i els Estats Units. Als Estats Units, va néixer de la mà dels moviments anti-esclavistes, en el qual van militar moltes dones, però que, quan van veure que eren marginades pels seus mateixos companys de lluita, van decidir que elles també havien de lluitar pel seu propi alliberament. Un moment important va ser la Convenció i posterior Declaració de *Seneca Falls*, l'any 1848. A la Gran Bretanya, tot i l'existència d'iniciatives anteriors, el moviment comença realment a partir de 1897 quan es va fundar la NUWSS (*National Union of Women Suffrage*) i l'any 1903, quan Emmeline Pankhurst va fundar WSPU (*Women Social and Political Union*).

Dins del moviment es van formar dos corrents: el moderat, que pensava que amb el vot s'acabarien les desigualtats entre els sexes, i un de més radical que a més del vot, demanaven canvis a la família, el treball, la sexualitat... Segons aquest corrent, el vot es veu com a condició necessària però no suficient. Molts anys de lluita, empresonament i mort de dones van ser necessaris per

aconseguir el vot.

A l'estat espanyol, el pes cultural de la ideologia de la domesticitat i el pes de l'Església, entre d'altres, van fer que el moviment feminista s'iniciés dèbilment i fos molt moderat en un principi. Durant el primer terç del segle XX, figures de la burgesia catalana com Dolors Monserdà (que escriu el seu *Estudi Feminista* el 1909) o Francesca Bonnemaison estarien lligades més a la promoció de les dones vinculada al catolicisme social que al feminisme.

L'any 1918 es va fundar l'ANME (Asociación Nacional de Mujeres Españolas), que va ser l'organització feminista més important de l'època. De 1920 a 1931 es va donar el període de més activitat per aconseguir el vot. Va destacar Carmen de Burgos, que amb la "Cruzada de Mujeres Españolas" va convocar la primera manifestació feminista de l'estat l'any 1921, durant la qual es va repartir un manifest a favor del vot.

A Catalunya, ja a l'any 1917 dones com Carme Karr i Àngela Cardona van defensar el sufragi femení des de la revista *Feminal*. Carme Karr, fundadora de la revista, va ser també la iniciadora a Barcelona de l'ANME i va ser una de les poques dones a l'estat espanyol que es va reconèixer en les sufragistes britàniques i americanes, que es titllaven aquí de poc femenines i massa radicals.

Durant la dictadura del general Primo de Rivera, aquest, en un gest paternalista i imitant a Mussolini, va donar el dret de vot a les dones a l'Estatut Municipal de 1924. Aquest dret, molt restringit, doncs només podien votar les dones majors de 23 anys emancipades que no fossin casades ni prostitutes —és a dir, una molt petita minoria— no es va poder exercir mai per l'absència d'eleccions.

En començar la II República, destacades diputades com Clara Campoamor i Victòria Kent van ser membres de l'ANME. Malgrat això, en els debats parlamentaris sobre la inclusió del sufragi femení a la Constitució de 1931, Clara Campoamor es va quedar sola, ja que Victòria Kent s'hi va oposar seguint la disciplina del partit, és a dir, al·legant que el vot de les dones donaria la victòria als partits de dretes per estar massa influenciades per l'Església. Malgrat això, Clara Campoamor va defensar, a costa de la seva pròpia posició en el Partit Radical en què militava, el vot de les dones. Amb la seva defensa en els debats parlamentaris va guanyar el sufragi femení per 161 vots a favor i 121 en contra.

El 16 d'abril de 1933 van votar per primer cop les dones de Canet fent ús del dret al vot aprovat a la Constitució de 1931, en un referèndum sobre la construcció del mercat municipal. Emília Domenech, mestra i feminista del poble, va ser una de les principals promotores. A les eleccions de 1933 va guanyar la dreta a causa de la divisió de les esquerres. Es va culpar aleshores a Clara Campoamor, però després no es va rectificar quan el Front Popular guanyà les eleccions l'any 1936.

Per saber-ne més

- Concha Fagoaga, *La voz y el voto de las mujeres. El sufragismo en España*, Barcelona, Icaria, 1985.
- Pilar Folguera (comp.), *El feminismo en España: dos siglos de historia*, Madrid, Fundación Pablo Iglesias, 1988.

M'agrada 51

Tuit   0

Data d'actualització: 02.05.2011